

פרוטוקול מס' 97

מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ה', כ"ו צסיון חשל"ה - 5.6.1975, שעה 8.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

י. הורביץ - היו"ר
מ. דרובלס
ע. הדר
צ. לבני
נ. קצב
א. שכטרמן

מוזמנים:

י. ברגר - יועץ לענייני מועצות, משרד החקלאות
ז. בירגר - משנה למנכ"ל, משרד המסחר וההעשייה
א. שומר - יועץ משפטי, " " "
א. יפה - נציג הצרכנים " " "
א. אזרחי - איגוד המפרסמים
ד. שוהם - איגוד הבנקים
א. מאיר - " "
ג. בן-דב - " "
ג. קלינג - לשכת עורכי הדין
ב. גייכמן - " " "

י. פלקסר מזכיר הוועדה:

ד. לב כלכלן הוועדה:

א. עצמון רשמה:

סדר היום: (1) חוק הליכות המסחר, חשל"ב-1972

(2) חוק המועצה לייצור ושיווק של ירקות (חיקון מס' 2),
חשל"ה-1975.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. הרביץ:

חוק המועצה לייצור ושיווק של ירקות (תיקון מס' 2), חשל"ה-1975

קיימנו כמה ישיבות בנושא. הנושא הוא נושא כבד, יש ערעורים מחוגים שונים בציבור ולפני שניגש לעריכה הסופית אנו מעוניינים לשמוע את כל הנוגעים בדבר.

ג. קלינג:

רוב ההערוך שלנו נוגעות לעצם החוק. כעורכי דין שעומדים לאחר מכן לעסוק בחוק אנחנו חייבים להביע דיעה על עצם החוק בסוגיות שנגערה לציבור ולא דוק לנו. ההערוך הכללי שלנו מתחלקה לכמה נקודות. בישיבה הקודמת שנכחנו בה נאמר פה ע"י היועצים המשפטיים של הממשלה שחוק זה הוא חוק מסגרת והרוב בו יחסר וימולא ע"י: (1) ע"י חקיקה משנה; (2) דרך בית משפט.

באשר לחקיקה משנה - מדובר כאן בשני דברים: מדובר על חקיקה ע"י השר וכאן יש גוף של ועדה מייעצת עפ"י סעיפים 58 ואילך. לגוף הזה חתיה יד בחקיקה המשנה. לפי דעתי, אין תקדים לדרך חקיקה משנה בצורה זו. לפי דעתנו, כאשר מדובר בקביעת נורמות שחיה להם משמעות רבה בחיים היום יומיים צריכה הכנסת להיכנס לעניינים ולקבוע את הנורמות במפורש. אי אפשר להשאיר את הדברים לקביעה ע"י השר. מה עוד שיש חוסר אחידות באשר לחקיקה המשנה. יש דברים שלגביהם השר צריך לקבל את אישורה של ועדה זו ויש דברים שהשר יכול לחוקק בעצמו. ניסינו למצוא את ההגיון בסעיף זה אבל לא מצאנו. הנורמות שהשר יכול לקבוע בעצמו הן כבוד משקל.

באשר להשערה של שיקול דעת של בית המשפט החשש שלנו לא שיועמסו ביח המשפט בעבודה אלא החשש שלנו וההיבט שלנו הוא בזה שכאשר מדובר בחוק מסחר חוק שיש להניח שישפיע על החנהגוחם של בעלי עסקים, יצרנים וכיו"ב הם בדרך כלל נזקקים לייעוץ משפטי בטרם קובעים את הצעדים. כאשר משאירים מרחב רב מדי לבית המשפט החוצאה היא שעורך-הדין לא יוכל לתח חוות דעת הוא יכול לעסוק רק בניחושים מה בית המשפט יקבע. למשל, בסעיף 5 כתוב: נעוך פרסום של תואר כוזב בידי מי שעסקו או חלק מעסקו עריכת דברי פרסומה מסחרית אם מבחינת החוכן ואם מבחינת הצורה, יראו גם אוחו כנותן החיאר הכוזב, אם ידע או היה עליו לדעת שהחיאר הוא כוזב. כלומר, העתונאים יהיו אחראים לחאר כוזב אם היה עליו לדעת. כאשר שאלו מה פרושו של דבר נאמר להם: בית המשפט יקבע. כאשר עורך עתון יבוא וישאל עורך-דין הוא ישיב לו אינני יודע מה פרושו של סעיף זה.

חוק הגבלים עסקיים שגם בו נשאר לא מעט דברים להחלטת בית המשפט, במשך 15 שנה יש החלטות בודדות של בית המשפט וקשה מאד לייעץ כיצד יש לנהוג ע"פ החוק.

דבר שלישי הוא ענין ההפלה עצמה. סעיף 70 לחוק זה קובע כי הנחקר חייב למסור מידע לממונה. ובדברי ההסבר נאמר בצורה גלויה שהחוצאות של חקירת עבירות משקיות חלויות לרוב במידע הנמסר לחוקר מאת הנחקרים עצמם. בעבירה משקית, שלא כמו בעבירות אחרות, קשה יותר להגיע לממצאים מחוץ ראיות נסיבות. לכן נקבע בסעיף 72 שמסירת חעודות או נחונים לא נכונים, למי שהוסמך לחקור עבירות או לבקש מידע להבטחת קיום החוק, היא עבירה פלילית. הוראה דומה מצויה בסעיף 32(ב) לחוק פיקוח על מצרכים ושירותים, חשי"ה-1957. מכיון שזו הוראה יוצאת דופן יש החייחסות לסעיף 32(ב) לחוק פיקוח על מצרכים ושירותים. גם בו יש הוראה דומה שזה לא יחול בחקופה שהמדינה נמצאת בשעת חירום.

עצם העובדה שהכנסת מצאה לנכון להגביל את ההוראה בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים מראה שבסופו של דבר יש בחוק סמכויות יוצאות דופן הנובעות מהמצב בו נמצאת המדינה. אין מקום להכליל סעיף כזה בחוק שימוד שנים רבות ושאינן לו כל קשר עם המצב של המדינה. לכן יש לוותר על סמכות קיצונית זאת.

ג. קלינג:

אני רוצה להעיר שהחוק ניסה לעסוק בדברים שלא הייתה כוונה שהוא יעסוק בהם. עד כמה שניתן להבין מדברי ההסבר הכוונה היא להגן על הצרכן לגבי מצרכים יום-יומיים. ניקח דוגמה אחת ההגדרה של "מצרך" - מיטלטלין ומקרקעין ולרבות חלק מהם; בהגדרה של "עסקה" - התקשרות של בעל עסק במהלך עסקו לספק ללקוח מצרך או כל זכות או טובת הנאה בו, במכר, בשכירות, במקח אגב שכירות או בכל דרך אחרת, או התקשרות כאמור לספק ללקוח שירות, ולרבות הצעה או הסכמה להתקשרות כאמור. העיסוק של בעל עסק במקח יכול להיות ע"י מכירת דירות או ע"י מסחר במקרקעין. מאז שהוצעה הצעה חוק זו התקבל חוק מכר דירות העוסק בצורה די נרחבת בעסקים של מכירת דירות. אין טעם להוסיף הוראות נוספות על מה שכתוב שם. ואם יש טעם אז צריך להוסיף אותן באותו חוק. אם מדובר במחירי קרקעות, לא לקחו בחשבון את בעיות המירשם שהוסדרו בחוק מקרקעין. מכיון שחיאום בין חוקים האלה היה מצריך עבודה רבה הייתי מציע להשמיט את הנושא של מקרקעין בהצעה זו.

בהגדרה של "חיאור מסחרי" זו הגדרה מאד ממצה אבל נראה לנו שנשמט דבר אחד - אין כאן התייחסות לזכותו של המוכר למכור את המצרך. נניח סוכן של חברה שיש עיקול על חנותו, חועלה השאלה האם ניתן לקבל חרופות נגדו במסגרת חוק זה או שצריך לחפש זאח בחוקים אחרים. רצוי, כאשר מדובר בחאור כוזב לחייב את המוכר גם לתת חאור ביחס לזכותו. סעיף זה חשוב מאד אם הצעה חוק זו תמשיך לעסוק במקרקעין. הבעיות שיש למוכר הן חשובות ויש טעם במחן חאור מדוייק של המוכר.

ההצעת החוק בבסיסה היא הצעת חוק פלילית שקובעת סנקציות. אבל בסעיפים 80 ואילך נקבע גם לגבי נזיקין. כלומר, לאחר שחוק זה יתקבל אנחנו מניחים שהוא יהיה חלק גדול מהמשפטים האזרחיים והסכסוכים שנין אזרח לאזרח ולאן דוקא במישור שנמצא בתביעה הכללית. סעיפים 85 ו-86 נותנים פתרון לסוגיה זו ועושים זאח על סמך התרשמוחם, גם על סמך הנסיון שנצבר מחוק הגבלים עסקיים ששם ישנו סעיף שמפצה אדם בפיצויים על נזיקין. אם שני חנוונים מחקשים על-מנת לגרום נזק לחנווני שלישי ומחליטים להוריד מחירים כדי לחסל אותו. המחחרה השלישי שייגרם לו נזק יוכל להגיש תביעה ולקבל פיצויים מאוחם שהתקשרו.

היו"ר י. הורביץ: האם זה לגבי כל התקשרות או לגבי אחוז מסויים של השוק?

ג. קלינג: כל שניים שקובעים ביניהם כיצד יקבעו אח המחירים - זה כולל. ואין לזה כל קשר לאחוז של השוק, שזה אך ורק לגבי מונופולין. לאשר להסדר כובל כל שני אנשים שהאחוז שלהם בשוק הוא פרומילים כאשר הם מחקשים ומגבילים את השירות שלהם למי מכרו וכמה ימכרו - זה כולל.

היו"ר י. הורביץ: נקח לדוגמה שני בנקים - אחד לקח 18% ריבית והשני לקח 22% - מה זה נקרא?

ג. קלינג: זה נקרא הסדר כובל אלא אם כן הם מחאחדים ונקראים בנק אחד.

קשה לדעת מהו הרעיון שמסחר בסעיף 85. נאמר: (ב) לענין סעיף זה אין נפקא מינה (1) אם הנזק נגרם במישרין או בעקיפין; כאשר באים ואומרים שחיה אחריות לפצות גם על נזק שנגרם במישרין או בעקיפין, בסופו של דבר פחווחה הדלת בפני תביעה פיצויים. אם נקח מקרה קיצוני שאדם קנה סלריזיה בשכיל ללמוד באוניברסיטה פחווחה ובגלל שהמכשיר התקלקל הוא לא הצליח ללמוד ונכשל בבחינות. הוא יכול להגיש תביעה לפיצויים. הוספת המלה "בעקיפין" פוחחת פחה לכל מיני תביעות כאלה ואין טעם להעמיד אח ביח המשפט בפני מצב כזה וצריך לקבוע קריטריונים.

אם הכוונה בסעיף 85 היחה להרחיע, מחוך זה שהנסח מודע למצב שהתביעה הכללית לא מיישמה דברים מסוג זה, וכוונחו היחה שע"י איום שיהיה מונף מעל ראשם של בעלי עיסוקים כחביעות אזרחיות זה ירחיע אותם, אנחנו מסופקים אם זו המטרה של הליך אזרחי. בחוק הגבלים עסקיים השחמשו בו כה מועט שלא הצדיק אח הציפיות האלה של חקיקה שקשה לפרשה.

ג. קלינג:

בסעיף 86 יש הסמכה לביח המשפט לחייב פיצויי עונשין. מצד שהצעה חוק זו הוגשה לכנסת ביח המשפט העליון פסק פעמיים בסוגיה הזאת וקבע, בהתחשב במשפט האנגלי. יש בארץ פיצויי עונשין כי זה המצב באנגליה. כלומר, אם אדם נפגע יקבל לא רק פיצוי על נזקו אלא ביח המשפט יכול לקנות אותו והקנס יגבה הצרכן. אנחנו חושבים שאין לזה הצדקה מבחינה חברתית זה צריך ללכת לאוצר המדינה. גם בסעיף 85(ג) ישנם אוס אלמנטים עונשיים. כחוב שביח המשפט בבואו לפסוק פיצויים יהיה רשאי להתחשב עם היקף מעשה העבירה. מדוע אדם צריך ליהנות ע"י כך שבעל העסק גרם להונאה בהיקף ניכר. הוא צריך לקבל פיצויים אך ורק על נזקו הוא. מדוע אוהו צרכן צריך להיות שוחף לרווחים שביצע בעל העבירה עקב המעשה?

אני רוצה להחייחם לרישה של סעיף 85. סעיף

45 לחוק הגבלים עיסקיים נידון כמה פעמים בביח המשפט העליון והוא הביע כמה ספיקות: אם אפשר לחת צו מניעה? - למשל, אם הוא חנווני שנפגע האם יכול לבוא ביח המשפט ולתח צו מניעה? - ביח המשפט העליון אמר שסעיף 45 מנוסח בצורה כזאת שלא נותן לנו סמכות כזאת. מכיון ששם כתוב לענין פיצויים בא הנסח בסעיף 85 וניסה לחקן פעמיים: ראשיח לחת כאן בכפוף להוראות חוק זה דין מעשה עבירה כדין עוולה לפי פקודת הנזיקין (נרסח חדש) - ובכך הוא בחר בנסוח הטוב ביותר - כל מה שכחוב מהווה חלק מפקודת הנזיקין. אבל הוא לא הסתפק בכך ובנוסף לזכות לחבוע פיצויים יהיה הנפגע זכאי שיינתן צו מניעה למעשה כאמור הגורם לו נזק. דבר זה הוא מיותר כי ביח המשפט ינסה לחת לזה חוקף וכך זה יגרע מההוראה הכללית, מכיון שאמרו שאפשר לחת צו מניעה משמע שזה לא מעשה נזיקין. לכל דבר. לכן הצעתנו היא להשמיט אח הסיפה מסעיף זה.

הערוח ספציפיות של עבירות שאנחנו נחייחם

להיבט העוולתי שלהם. המונח של תאור כוזב שהוא בעצם הנפש של החוק, אם מבחינה פלילית ואם מבחינה אזרחית. בחוק מחבטאות שחי עוולות: (1) עוולה אחת עפ"י פקודת הנזיקין - זה מעין לשון הרע לא על אדם אלא על עיסוק והלשון הרע צריך להיאמר על-מנח לגרום לאוהו אדם נזק. (2) העוולה השניה שיש לבטל אותה בפקודת הנזיקין היא עוולה שנקראת בניבת עין. כאשר יצרן אחד מנסה לשווק את המוצרכאילו הם של יצרן אחר. אוהו יצרן שמשחמשים במוניטין שלו יש לו סעיף זה. יש הצעה לבטל זאח פרט לכמה נקודות ובכפוף לאווח הערוח שהעירו בחי-המשפט על העוולות הקיימות.

במצב הקיים תאור כוזב בשתי העוולות האלה

מחייחם אך ורק למצרכים. לפי הצעה חוק זו הוא יחייחם לשרוחים אבל זה לא יחפוס למשל כדוגמה שהיחה פעם בבית המשפט: גוף ועד עדת הספרדים היה עוסק באיסוף חרומות. לאחר מכן קם גוף אחר שנקרא ועד העדה הספרדית. כאשר ביקשו למנוע אח השימוש בשם הזה אמר ביח המשפט אין לזה חרופה כי אף אחד לא מוכר לא מצרך ולא שירות. כאן היינו מציעים להרחיב את ההגדרות בצורה שיכלול גם החנהגוח מעין זו.

דבר נוסף - לגבי סעיף 5 ו-13 בקשר לידיעה-

השאלה היא האם אוהו אדם שנוחן תיאור כוזב חייב לדעה שהוא נוחן תאור כוזב או לא חייב לדעה? - לענין האישום הדבר ניתן בצורה מפורשת. כחוב בסעיף 13: לענין אישום על מחן תיאור כוזב אין הבדל אם ידע נוחן החיאור שהוא כוזב או לא ידע. נשאלת השאלה באשר לחלק האזרחי? - כאשר מוגשח תביעה אזרחית לפי סעיפים 85 ו-86 והעילה היא תיאור כוזב אין לדעה אם צריך להוכיח ידיעה של נוחן החיאור או לא? הצעתנו היא שלא יהיה צורך בידיעה מכיון שמדובר בהליך אזרחי ואם צריך לשקול מי צריך לשאח בנזק אז זה צריך שנחן תאור כוזב להבדיל מאישום פלילי. היינו מציעים שיהיה כחוב זאח במפורש.

בסעיף 7 מדובר על זכותו של אדם להשחמש בשמו

הוא. למשל, אם יבוא אדם ששם משפחתו עילית, ועל סמך סעיף זה, אין שום מניעה שהוא יפחח ביח"ר לממתקים ויקרא זאח בשם עילית למרות שיש מוניטין לעסק הזה. מכיון שהנסח כתב שזכותו של אדם להשחמש בשמו אם כי חהיה פגיעה בשמו של מישהו אחר. באנגליה כחוב שהשימוש צריך להיות בחום לב. בעקבות הפסיקה האנגלית זה קיים גם בפקודת סימני המסחר. לכן שחהיה דרישה שהשימוש בשמו של אדם רק אם הוא ייעשה בחום לב - אנחנו מציעים להשחמש בנוסח הזה.

ג. קלינג:

לענין הדיבה המסחרית שכאה להחליף אותו רעיון של שקר מפגיע ולהרחיב אותו - בסעיף 20 ואילך יש לנו כמה הערות לחיקונים: לפי המצב הקיים שקר מפגיע מחייסם לזכות קנין. לדוגמה: אם ראובן רוצה למכור מגרש ושמעון שכנו מפיץ שמועות שיש משפטים על המגרש הזה הוא לא מוציא לשון הרע על ראובן אלא רק על המגרש וכתוצאה מזה הוא יצליח להוריד את המחיר. תהיה זכות חביעה בעבירה של שקר מפגיע. אנחנו מציעים למתוק זאת ולהשאיר רק בפקודת הנזיקין את הנושא הזה או להוסיף ענין הנזיקין לכאן. דבר שני - עפ"י פקודת חוק איסור לשון הרע כאשר אדם מוציא לשון הרע יש לו טענה הגידנה שהוא דיבר אמת ואם דיבר אמת הוא לא הוציא לשון הרע - אבל נאמר בסיפה שאין חובה לדייק בפרטים. באותן הוראות שעוסקות בדיבה מסחרית יש הפנייה לפקודת הנזיקין אבל אין הפנייה לסעיף 14 לחוק איסור לשון הרע. לדעתי, ובצדק, כי בהגדרה של דיבה כחוב צריך להוכיח שהמידע הוא כוזב לכן אין טעם להגיד חוכיח שזו אמת אבל צריך שההגנה הניחנת על מסחר לא תהיה גדולה מאשר על הגנה על השם הטוב. כאשר מדובר בשם טוב אין חובה לדייק בפרטים אבל כאשר מדובר בסעיף 20 על דיבה מסחרית צריך אדם לדייק בכל הפרטים ואם לא דייק הוא נאסם בעבירה הזאת. לכן אותה סיפה שבסעיף 14 שבחוק לשון הרע יש להעביר לכאן.

דבר נוסף שהתקבל בספק אם יש להוסיף גישה כזאת. ההגנה הניחנת בחוק זה היא הרבה יותר רחבה מאשר בפקודת הנזיקין וזה לאור סעיפים 85 ו-86, הפיצויים שאפשר לקבל הם הרבה יותר גדולים. צריך לזכור דיבה מסחרית מדברת על בעלי מפעלים. הוא יכול לקבל פיצויים יותר גדולים מאשר אם תהיה פגיעה על שמו של אדם. לכן אני מציע שאותן הוראות של דיבה מסחרית לא להעביר ע"י תיקון חוק לשון הרע. כי זה דבר מכביד ואותו עורך-דין שיצטרך לתת חוות דעת בקשר לדיבה מסחרית יצטרך לשלב שני חוקים: הצעת חוק זו והפנייה לחוק איסור לשון הרע ובסופו של דבר גם לפקודת הנזיקין. מלבד הקושי מתעוררות בעיות של התאמה וספק אם צריך להשאיר בחוק דבר שנתון להרבה פרשנות.

הנושא הבא הוא ענין הסוד המסחרי. זה אחד הדברים הגדולים שהצעת חוק זו עוסקת בו שעד כה לא היה לו כל הסדר למרות שזה חשוב וביח המשפט העליון העיד על כך כמה פעמים שנושא זה הוא חשוב מאד. יחד עם זאת רצינו להעיר כמה הערות קצרות לנושא הזה.

בסעיף 19 מדובר על כך שחיה הגנה טובה לנאסם או לנחבע, אם יוכיח שלא ידע ולא היה עליו לדעת שהדבר הוא בגדר סוד מסחרי. מלשון של הצעת חוק זו סעיפים 17-19 לא ברור מה צריך אותו אדם שטוענים שגילה סוד מסחרי לא לדעת. ברור שאם הוא לא ידע בכלל שמדובר בדבר שמישהו מנסה לשמור אותו בסוד שחיה לו הגנה. השאלה אם אותו אדם שידוע שזה מידע שהוא רכש באותו מפעל והוא לא ידע שמבחינה משפטית הדבר מהווה סוד מסחרי - האם תהיה לו הגנה? לדעתנו לא צריכה להיות לו הגנה - הדבר הזה צריך להיאמר במפורש שהנשוא של חוסר הידיעה ולא העובדה שהדברים האלה נשמרים בסוד שיש בהם כדי לקדם את עיסוקו של השני.

היו"ר י. הורביץ:

למשל, בנק מוסר לבנק שני אינפורמציה ללקוח - מה יקרה?

ג. קלינג:

אני סבור שזה צריך למצוא את הסדר בחוק אחר ולא בחוק זה. לענין סעיף 19 - אני רוצה לחזור על אותה הערה שהיחה לסעיף 5. גם כן מדובר על המושג שלא ידע או שלא היה עליו לדעת - ושוב בית המשפט יצטרך לתח פרושים. אני חושש מאותו מהנדס שרוצה לעבור ממפעל למפעל והולך להחייץ עם עו"ד ושואל אותו מה אני צריך לעשות כדי לעבור? אני חושב ששום עורך-דין לא יוכל לתת חוות דעת רצינית.

בסעיף 17 נאמר שהתנאי הוא שלגבי אותו דבר שמוסרים אותו שקודם לכן הוא לא הגיע לפרסום. כאשר היה פרסום של הדברים כי אז אין יותר לדבר על סוד מסחרי. דוקא כאן הייתי מציע להחמיר עם הפרסום. למשל, אם הפרסום היה בעתונות, לא בעתונות מקצועית, יכולה להיות חשיבות רבה לאישור אותו מידע ע"י אותו אדם מבפנים כמו: רשימת לקוחות, או היקף העסק, או אם העסק נמצא בקשיים מסחריים וכיו"ב. כאשר אדם מבפנים יגיד שזה נכון, למרות שהיה לזה פרסום בעתונות, יש לזה חשיבות גדולה. זה כמו אותו אדם שמוסר לאוייב ידיעות שאפשר היה לקרוא אותן בעתונות מכיון שהאישור הזה גורם נזק למדינה.

ג. קלינג:

הנושא האחרון - עיסקאות באשראי. הנושא של עיסקאות באשראי זכה לטיפול מצד החוקק ע"י סעיפים 29 ו-30 (ב). לחוק פיקוח על מצרכים ושירותים בעקבות איתור חיקון של החוק יצאו שורה של צווים. אנחנו מציעים לבטל אותן הודות כי היום בהצעת חוק זו אין ביטול אותן הוראות. מדובר בסעיפים 35 ואילך. ההגדרה הניחנת כאן לעיסקה באשראי חופסת, לדעתנו, הרבה יותר מאשר יש כאן לתפוס. ברור שהכוונה היא לאותם מקרים שבהם מוכרים ספח הקליטים בחשלומים לשיעורים. ההגדרה של המושג באשראי תפוס גם אותו מקרה של בעל מפעל תעשייתי שקונה מכונה בשני חשלומים. כי כאן מדובר שאחד החשלומים הוא לאחר מועד המסירה.

הסעיפים העיקריים ביחס לחוצאות הם סעיפים 40 ו-41. בסעיף 41 ישנה נקודה בלתי ברורה וגם אם הוא מתייחס אך ורק לעיסקה באשראי שנעשתה בכחב, כי בדברי ההסבר נרמז כנראה שהכוונה היא לכך. כי בשולי אותו דף 213 נאמר שהחלופה לכל הונאה בעסקה שבאשראי שנערכה בכחב היא תלויה לממונה על הליכות המסחר, ביטול העסקה והחזרת הסכום ששולם. בסעיף 41 זה לא נאמר ולא הוגבלה הסמכות של הממונה אך ורק להסכמים בכחב. אם יש מקום להגביל אך ורק להסכמים בכחב צריך לומר את הדבר הצורה מפורשת.

באורח סעיף 41 ישנו הרעיון שאם אדם קנה מצרך באשראי הוא יכול לבטל אותו בשני מקרים: מקרה אחד זה שנמצא בסעיף (ג) כאשר השר קבע סוגים של עסקאות באשראי שבהן ניתן לחזור מן החוזה חוץ ארבעה עשר יום לאחר שנחתם. מקרה שני זה שנמצא בסעיף קטן (א) שעוסק באותם מקרים שבהם השר לא נגע ואז יש סמכות לממונה לבטל את העסקה שתנאי שהוא שיכנע שבאוחה עיסקה יש יתרון בלתי הוגן לבעל העסק.

קודם כל הערה משפטית טהורה - בסעיף 41 יש לנו 3 מונחים כאשר בכותרת מדובר על ביטול הסכם. בסעיף 41(א) מדובר על הכרזה של הממונה שההסכם הוא בטל וכאשר הסכם הוא בטל הוא בטל מלכתחילה הוא אף פעם לא היה, מבחינה משפטית זו תוצאה לגמרי אחרת. המונח שנמצא בסעיף קטן (ג) שמוחר לצדכן לחזור בו מהעסקה - זה לא נהוג בחקיקה ואינני יודע מה המשמעות. סעיף קטן (ב) קובע את חוצאות הביטול. קודם כל זה לא חל על הצעה שבוטלה. שנית - אין כאן הסדר של דברים שנעשו מלבד החמורה כמו: ביול החוזה, שכר עורך-הדין וכיו"ב. אם מדובר על ביטול העסקה כנראה שזכותו של הצדכן לקבל הכל בחזרה.

בסעיף 41 מדובר על הסמכה של הממונה להחליט אם יש מקום לחזור מהעיסקה. עם כל הכבוד לממונה מחוץ הנחה שימונה לכך אדם שראוי לכך, דעתנו היא שמסכויות כאלה צריך לשמור בידי ביח המשפט. לא יחכן שאדם שממונה על בצועו של החוק שאוחו אדם גם ישמש כשופט. לכן אנו מציעים סמכות כזאת חישמר בידי שופט שלום. לא היינו מציעים להשאיר סמכות שפיטחית בידי הממונה.

בסעיף 70 ישנה הסמכה של הממונה לבצע חקירות להגיש חביעות וכיו"ב. סמכות החביעה היא בידי המשטרה ואוחה מלאכה של חקירה צריכה להיות בסמכות של המשטרה האמונה והמחונכת בנושאים אלה עם שמירת זכותם של האזרחים.

ב. גייכמן:

אני רוצה להעיר הערה כללית שיש מן החיוב שועדת הכלכלה הקודמת לא גמרה את תפקידה מכיון ששמענו מד"ר קלינג הערות רבות בענין הצעת החוק. הנה עשה עבודה יוצאת מן הכלל. אנחנו הגשנו לכם חזכיר והערות של לשכת עורכי-הדין באוקטובר 1972, בראשותו של ח"כ שכטרמן. אני רואה שהחזכיר הזה הוא חלק קטן מן ההערות ששמענו היום מפי ד"ר קלינג. בינתיים הסתבר שבמשך השנתיים האלה הצטבר נסיון מפסיקה של בתי המשפט וכאן הייתי רוצה לומר שבנוסף לחזכיר שבכחב הבאנו היום הערות שהן חשובות מאד לציבור הישראלי בכלל.

ב. גייכמן:

הבינונו מיוזמי החוק שכונת המחוקק לא הייתה
שהחחולה של החוק הזה תהיה גם על עורכי-הדין
מכיון שענין של עורכי הדין מוסדר בחוק לשכת עורכי-הדין. החוק שם מסדיר את
המקצוע עריכת-דין, קובע יחודיות ועצמאות המקצוע, כללים בדבר זכויות וחובות,
ענין אחיקה מקצועית, שכר צריך לקבל, ענין משמעת וכיו"ב. עורכי-הדין כפופים
לחוק מיוחד ולחובות מיוחדות שמוגדרות בחוק לשכת עורכי-הדין.

כנראה שהמחוקק - עם כל הכבוד שאנו רוחשים
לו - בהגדרות של עסק ושירות הוא התעלם מן הדבר הזה שקיים חוק לשכת עורכי-הדין
ואשר עיסוק של עורך-דין מוגדר בחוק לשכת עורכי-הדין.

למשל, בהגדרה של שירות כתוב: פעולה עסקית
למען הזולת שאינה סיפוק מצרך, ולרבות בנייה וכל עשייה אחרת במצרכים, עסקי
ביטוח, עסקי בנק ועינוג ציבורי כמשמעותו בחוק רישוי עסקים, חשכ"ח-1968
ולמעט עבודתו של עובד למען מעבידו. לפי ההגדרה הזאת אפשר להבין שגם שירות
של עורך-דין כלול בהגדרה. אנחנו מציעים להוסיף בסוף ההגדרה הזאת: למעט שירות
הניחן ע"י עורכי-דין.

בהגדרה בענין עסק כתוב: עיסוק בייצור מצרך
או בעשיית עסקאות עם לקוחות לסיפוק מצרכים או שירותים בין שהוא עיסוקו היחיד
של בעל העסק ובין שהוא אחד מעיסוקיו, לרבות עיסוק במקצוע או במשלח יד.
המלים האחרונות כוללות בחוכן עיסוק של מקצוע עריכת-דין. אנחנו מציעים בסוף
ההגדרה להוסיף א המלים: למעט משלח יד של עורך-דין עפ"י חוק לשכת עורכי הדין
חשכ"א-1961.

אנחנו הבינונו מיוזמי החוק שלא זו הייתה
הכוונה והיינו רוצים שהדבר ייאמר במפורש שהחוק הזה לא היה מכוון למקצוע של
עריכת דין וכדי למנוע ספיקוח יש להוסיף את תיקון בהגדרות האלה.

א. שומר:
אני כרגע לא אוכל לקבל את החיקון. אני צריך
לדבר עם משרד המשפטים. לי לא ידוע מנין הרושם
שזה ברור.

היו"ר י. הרביץ: אחם נפגשחם איחם בהכנת הטיורטה?

ב. גייכמן:
לפני שהוזמנו לוועדת הכלכלה ישבנו איחם
והבינונו שלא זו הייתה הכוונה. היות ולא אני
השתתפתי אז, היה צריך להופיע ראש הלשכה אבל הוא ביקש למסור שאז הכוונה של
יוזמי החוק לא הייתה לגבי עורכי-דין כי עיסוק של עריכת דין מוגדר בחוק לשכת
עורכי-הדין.

היו"ר י. הרביץ: האם מגישי החוק קיבלו את דעתכם?

ב. גייכמן: לא אוכל לומר שהם קיבלו את דעתנו.

ת. פנחסוביץ: דעת משרד המשפטים שאין להכליל את עורכי-הדין
בחוק זה.

היו"ר י. הרביץ: אני מודה לכם.

ד. שוהם:
כפי שנחבקשנו ע"י הוועדה ננסה לרענן את
זכרון אלה שהיו ולחזור על דברים עבור אלה
שלא היו.

דבר ראשון אני מצטרף לאלה שברכו על הפעולה
לנסוח ולשרש נוהגי מסחר קלוקלים ולקבוע דברים חקיניים. כאזרחים מדאיג אותנו
בקשר לרשויות ממלה. ישנם שני סוגים של רשויות ממשלחיות (1) שרוצים להתערב
בנושאים שאינם נוגעים להם. (2) כאשר רשות אחרת מעדיפה להיות פסיבית בדברים
שהחוק הטיל עליה לספל.

ד. שוהם:

לנו נדמה שמינהל טוב הוא שענינו שסקטור מסויים במשק יהיה ברשות אחת ולא במספר רב של רשויות כי בנושא מסויים האזרח הולך לכמה רשויות ובנושא מסויים אין לו אבא. חובת המחוקק הוא לא רק לאשר חוקים אלא לשים דעתו באיזה מידה חוק מסויים ניתן להפעיל אותו וכיצד יש להפעיל אותו.

הגוף המפקח היום על כל פעולות הבנקאות הוא בנק ישראל ומפקח על הבנקים בבנק ישראל. כל העניינים של הבנקאות נמצאים בחתך לסובה ולרעה. הצעת חוק זו באה לכסוח את כל אותם חלקי המסחר שאינם כפופים ואינם מפורקים ולהסדיר אותם כיצד יכול אזרח שנפגע בפני מי לטעון ומהן זכויותיו. לא חמיד דומים היחסים בין לקוח של בנק לבין לקוח של סוחר. איננו אומרים אם צריך להוסיף או לתוריד סעיף כל מה שאנחנו אומרים שצריך להיות חוק אחד או חוק פיקוח על הבנקים שזה נמצא תחת פיקוחו של בנק ישראל או זה יהיה משרד מסחר וחעשיה - אינני יודע אם זה טוב או רע אבל שיהיה אבא אחד.

אם נראה את הדברים החדשים שנקבעו בחוק פקוח על הבנקים נדמה לי שרוב הסעיפים שעשויים לגעת בחוק זה לגבי הבנקים נמצאים בחוק פקוח על הבנקים. משאלחנו לא להצמיד את הבנקים בחלות חוק זה. מספיק שבנק ימנע אשראי מלקוח מסיבה ששופט שלום חושב שהיא בלתי סבירה מיד סוגרים את הבנק.

מאז הפגישה הקודמת היו לבנק ישראל ספיקות

אם הדרישה שלנו מוצדקת והועלחה מחשבה עם מר חת, המפקח על הבנקים, שאולי אפשר לחלק את החוק שחלק יהיה בחוק זה וחלק בחוק על פיקוח הבנקים. לאחר הפגישות שהיו בנובמבר 1972 בנק ישראל שוכנע שזו תהיה טעות ולרעה על פיקוח על הבנקים ומוטב שהכל יהיה ביד אחת. חוק הבנקאות החדש עובר עתה שיפוצים נוספים. בהצעה שהוגשה לנו בסעיף 105 של חוק הפיקוח על שירותים בנקאיים ישנה הגבלה למרבית הסעיפים שבחוק הזה חוץ החאמה מיוחדת של מספק השירותים שהוא בנקאי. וכן יש בהצעה הזאת סעיף הקובע במפורש שסעיפים בחוק מסחר לא יחולו על הבנקים. מי שבדוק רואה שמעט מאד נשאר. אני רוצה להדגים ע"י מספר דוגמאות מדוע לגבי הבנקים יש להתיל חוק מיוחד וברשות אחת בלבד.

אנחנו טוענים שאין לקוח בשוק המסחר הרגיל דומה ללקוח בבנק. נניח אדם בא לבנק עם חבילה של צ'קים ומבקש לגבות. השירות נראה שירות רגיל. הבנק עשוי להגיד אינני מוכן לגבות מכיון שבסעיף 82 לפקודת השטרות כחוב שבנק שגבה צ'ק שאינו משורטט יהיה אחראי לגבי הבעלים האמיחיים אם הצ'ק נגנב. לכן הבנקאי יגיד מדוע שאני אסתכך ואתה בינתיים חסתלק.

דוגמה שניה - נניח שלקוח מביא צ'קים

משורטטים והבנק אומר כל עוד לא גבינו את הצ'קים לא תקבל אף פרוטה עליהם. בו בזמן שללקוח אחר כן נוחנים. למשל, פקדון למשמרת - כל אחד יבקר לשמור את ניירות הערך שלו בפקדון בבנק. כידוע על גניבתן של חעודות כאלה אחראי הבנק. אם בא לקוח עם חבילה של ניירות כאלה לפקדון למשמרת אם הבנק לא מכיר את האדם יחכן שיסרב לו. אם נקח את הדוגמה של ניירות ערך למוכ"ז הן נכנסות למאגר של הבנק מבלי שיהגה כחוב שמו. כאשר נציג את חעודותיו נמצא את עצמנו מול צו מניעה של בנק ישראל.

דוגמה אחרת ענין של פנקס צ'קים - אדם שרוצה

לפתוח פנקס צ'קים למשל, באנגליה לא לכל אחד נוחנים לפתוח חשבון כזה. אם אנחנו נהיה חייבים לקבל כל אדם שירצה לפתוח חשבון צ'קים, הרי הוא יכול לעשות שמות ולהוציא צ'קים ללא כיסוי.

היו"ר י. הרביץ:

קרה מקרה שאדם רצה לפתוח חשבון צ'קים ולא נחח לו לפתוח?

כן - אצלי זה קורה.

ד. שוהם:

ישנן רשימות שמופצות בין הבנקים ואנחנו נזהרים מלקבל כאלה.

ג. בן-דב:

ג. בן-דב: למשל, אשראי והלוואות - הדגשנו אולי בטעות בפעם שעברה מה זאח אומדח שלא ניחן הלוואה לאדם. כאשר נוחנים הלוואה צריך לסמוך על יושרו של האדם שיחזיר אח הלוואה. לכן יושרו של האדם היא שאלה משנית.

השאלה של מתן אשראי היא לא רק מה האשראי שצריך לחח אלא גם יושרו והגינוחו הם הקובעים להחקשר איחו או לא. למשל, בנקומט לא לכל לקוח ניחן חשבון בבנק כי הוא יכול למשוך יוחר ממה שמוחר לו או כרטיס אשראי שהוא יכול ללכח מסניף אחר ולמשוך סכומים גדולים. זה בא להדגיש שבין בנק ללקוח יש אולי אפלייה אבל זה לשובח הציבור. על כן חובת הזהירות היא יוחר גדולה מאשר לגבי סוחר שמסכן אח סחורחו כי אנחנו עוסקים בכסף לא שלנו.

למשל, ענין סודיות בנקאית שד"ר קלינג הבהיר שהשאלה היא לא רק כושר הפרעון שלגביו אומר שלא קיימת סודיות בנקאית אלא אם השאלה בהדלפת מידע היא כושר פרעון זה עובר על החוק. ובכך הבנקים מעבירים מידע גם לגבי הגינוח ויושר של אוחו אדם וחייבים כדי לעזור לציבור להיות במצב שהם לא ייחשבו כעושי עבירה.

כמובן שגם שאלה של כניסה למשרד הבנק יש בהצעה זר סמכות לממונה או לשליחו להיכנס למשרדי הבנקים - זה עלול להבריח לקוחות. אלא אם כן זה ענין של שוטר או צו של ביח המשפט אבל לא סמכות כלליה לבוא ולהיכנס ולחפש בבנק.

היו"ר י. הורביץ: בנק ישראל נרטה לשינויים? - האם אחס נמצאים כמגע עם משרדי הממשלה ובכלל זה משרד

המשפטים?

א. באיר: אני רק רוצה להדגיש שאין כמו ענף הבנקאות שהוא חלוי בציבור ע"י מתן שירות אמין והוגן. כל חריגה אחח פוגעת בענף כולו. אנחנו מעוניינים בחקיקה הזאת אבל זה צריך להחרכו בגוף שהוא ממונה עלינו. הצעת חוק הבנקאות החדשה שחכלול חלק גדול מהחוק הזה נמצאח עחה בטיפול מזורז וזה עשוי להגיע לסיומו עוד לפני שהחוק הזה יגיע לסיומ.

א. לבני: יש בענין מערכת הבנקאות משהו שקשור בענין מסחר. נניח לדוגמה שמשרד המסחר והחעשיה יש לו אשראי מכוון והוא מכוון לקוחות לבנקים. אני מכיר בנק מסויים שיש הרבה הכרונוח אליו וכאשר אדם בא ומבקש הלוואה לקנוח מכונה או משהו אחר אומר לו הבנק חפחת חשבון עובר ושב, חפקיד ניירות ערך וכו' ואז אנחנו נדוך ונחליט אם לחת לך הלוואה או לא. אני מכיר מקרים קונקרטיים בשטח זה וזה כבר נוגע להליכות מסחר.

בענין הסודיות או שם רע או כל הדברים נאמר במערכת הפנימיה בארץ של הבנקים יש הליכים ונוהלים שהם די מוצדקים אבל ישנם קשרים עם בנקים מחו"ל ואם אני ארצה לקבל פירמה מכובדת מחו"ל היא לא חחן לי כי פה פונים לבנקים.

מ. דרובלס: אני רוצה להשחכנע למה לא צריך לכלול את הבנקים במסגרת חוק הליכות מסחר. ידוע לנו שאין זהות בין בנקים ובנקים. ישנם בנקים שנוחנים הלוואות ומוסכם על ריבית מסויימת והבנק מוריד אח הריבית מראש. הלקוח הקטן שאינו יודע לעשות חשבון הפער בין הריבית המוסכמת לבין הריבית המשתלמת גדול מאוד.

שנית - לקוח מפקיד שטרות לגבייה, אין זהות בין הבנקים לגבי השירות. לקוח כזה מרגיש אח עצמו מקופח או מרומה. לפי החוק הזה יש לו פה הגנה מסויימת. אינני יודע מה תהיה ההגנה שלו בחוק פקוח על הבנקים.

ד. שוהם:
 השאלה הראשונה היחה בענין הלוואות מכוונות. ההשקפה של איגוד הבנקים היא שעל משרד מסחר והעשייה להפנות את הבקשות למתן הלוואות מכוונות לאוחו הבנק שהלקוח בוחר ולהשאיר ללקוח את הברירה היכן הוא רוצה לקבל את הלוואה. במידה והפרקטיקה היא כזאת או לא אין זה בגלל הבנקים.

ההוראות שקיימות ביחס לעמלות וריביית הן מאד ברורות. על הבנק לפרסם שיעורים שהוא לוקח ולשמור בכל סניף את הפרוט של העמלות שהוא לוקח והוא חייב להודיע על כך לאיגוד הבנקים 14 יום לפני שהוא לוקח. אין זהות בין עמלות שבנק לוקח לשני. הריביית בין אם נלקחה מראש, חייבים להסביר ללקוח כמה זה עולה לו.

בענין הסודיות - יש דברים שאנחנו נוהרים. כפי שהחוק אומר אסור לבנק, וכמו לכל אזרח בארץ, לגלות משהו למישהו אחר את שיטות הייצור או פטנטים או כל דבר ששייך לעסק עצמו. אבל כאשר בנק אחר שואל אם משלמים בסדר, ההנהלה בסדר? - האם אחת יכול להסתיר על שינויים בהנהלה? איננו עובדים בכספנו אלא בכספים של אוחס אנשים שאחס צריכים להגן עליהם. להיפך, בזה שאנחנו מגלים את מצבו של הבנק אנחנו נוחנים הגנה לאזרחים ומונעים פשיטת רגל.

היו"ר י. הורביץ:
 בישיבה הקודמת העירו הערות בענין העתונות. באו עורכי העתונים ואמרו אתם רוצים לחייב אוחנו מדוע אנחנו לא רוצים לפרסם? - נניח שרק"ח נחנה הודעות ואנחנו לא רוצים לפרסם הודעות של רק"ח. אחר אמר שה. דן הוציא ספר והיה שם ענין מאד רגיש. בספר היו סיפורים חמורים על העבר ו"דבר" סרב לפרסם.

ובכל זאת ישנם עסקים ובנקים מעדיפים לחת לאנשים שפחות במדר. עכשיו כדי שיהיה מובטח שלא יהיו שיקולים שאינם מסחריים, איפוא הקריטריונים האמיחיים במדינה כמו שלנו?

ד. שוהם:
 אדם או גוף או חברה שלפי כל הקריטריונים הוא בסדר מגיע לו אשראי ומחברר שכל הבנקים בארץ ללא יוצא מהכלל לא רוצים לחת לו אשראי, כלומר, נוצר מצב שאנחנו עלולים להיות מואשמים בהחאגדות לגרום נזק למישהו ויהיה בחוק סעיף שהוא יכול להחלוני עליו. במידה שבנק פלוני לא רוצה לחת לו אשראי הוא יכול ללכת לאחד הבנקים האחרים. אם הוא הגון קשה להניח שבאחד הבנקים לא יחנו לו את האשראי. האינטרס שלכם כוועדה מחוקקת שלא יקרה מקרה שמישהו שלפי כל הקריטריונים מגיע לו אשראי הוא לא יוכל לקבל.

היו"ר י. הורביץ:
 80% של כספי הבנקים נמצאים ב-4-3 בנקים. מופיע גורם שהוא לפי הקריטריונים שחקבעו בהצעה חוק אחרת שיש לו מחזור כזה אמין וכו' ומגיע לו אשראי אבל 3 הבנקים האלה מושפעים מעמדה של מישהו. אני שואל אותך: הכסף בידיכם ואני יודע על ליברליות של כמה מנהלי בנקים שלא קונים אוחס בדברים פעוטים, אבל אחת צריך לענות לשאלה הזאת באופן חד וברור איפוא אני יכול להיות בטוח שהסרוב סביר וזה יהיה לפי הקריטריונים שאתה חקבע?

ד. שוהם:
 בחוק הגבלים עסקיים יכולה להיות החשוכה. וחמיד אפשר לעשות בחוק הבנקאות גוף שבפניו יכול הנפגע לערער.

א. מאיר:
 השאלה היא די היפוחטית.

ג. בן-דב:
 כל הדברים שאחס מעירים הם נכונים. אבל ההצעה של בנק ישראל על סעיף 106 בנוגע לסרוב לא סביר על מתן שירותים - הנגיד יכול לקבוע שירותים נוספים שעליהם יחולו הוראות חוק זה.

א. שכטרמן:
 גם אשראי כחוב שם?

ג. בן-דב:

בנק ישראל, לאחר הנסיון שהיה עם בנק א"י בריטניה, לגבי אשראי מבחין בין אשראי אם מדובר על קרנוח פיצויים - לנו אין להגיד בנושא זה. ובין אם מדברים על כספים חפשיים שלנו אז הולכים לסוג הלקוח אבל יש בחירה ללקוח לאן ללכת.

א. מאיר:

אנחנו נחקלנו בעובדה שבנק סרב לחת וקבלנו מכתב מבנק ישראל מדוע? - ענינו מסיבות בטחון. הם קיבלו את החשובה. כחוק הבנקאות השאלה הזאת תקבל את החשובה.

ג. בן-דב:

אוחו הדבר לגבי עמלות - כחוב גילוי נאות של מחיר השירות. יש פה הוראות, לדעתי, הרבה יותר מחמירות מאשר בחוק הליכי מסחר.

א. אזרחי:

אני מבין שהוזמנתי כיושב-ראש איגוד המפרסמים בענין סעיף העחונות בקשר לפרסום. טענת העחונים שהם אינם אחראים או לא רוצים שיחזיקו אותם כאחראים לחוכן - אני חושב שיש צדק בטענתם. ביחוד כאשר מדובר על חאור כוזב שאם ידע או היה עליו לדעת. במידה והחוק מחמיר עם העתונאים אז העתונאים מחוץ זהירות יחמירו עם המפרסמים. עובדה היא שהמפרסם או מי שעורך פרסום הוא אחראי על דבריו. ביסודו של דבר אם אני כיצרן או נוחן שירות מפרסם הודעה ומודיע בקשר לטיב המוצר אני ממילא לוקח את האחריות עלי. אני חושב שזה צריך להיות לגבי מי שעורך את הפרסום או הפרסומאי. במידה ונוחנים חאור כוזב של מצרך או שירות אנחנו אחראים על זה.

איגוד המפרסמים חסם על הסכם עם המועצה לצרכנות בקשר לאמח של פרסום. בכל מקרה שמחעוררו בעיות יש מנגנון משותף לטיפול בענין. הייתי אומר שאם נטיל על העתונאים את האחריות זה היה נוחן בידיהם אפשרות מפעם לפעם שכל עתונאי היה צריך להקים מחלקת חקירה שנוחנת לו כח שרירותי.

היו"ר י. הרביץ:

במידה ויש טעות או שהוא עשה קצח צחצוח ופגע בעקיפין בסבון של עץ הזית. אחר כך יחחיל הריכוז כיניכם ומי יוכיח מי האשם באמת?

א. אזרחי:

יש לנו אחריות משותפת.

היו"ר י. הרביץ:

חודה רבה לכם.

חוק המועצה לייצור ושיווק של ירקות (חקון מס' 2) חשל"ה-1975ג. קצב:

אנחנו טפלנו בהצעת חוק של חה"כ שכטרמן ולמעשה הסכמנו על הכל פרט לסעיף אחד שלא היה מוסכם על הוועדה. חה"כ שכטרמן רצה את הנוסח שאומר: (ג) שר הסעד; בחיאום עם שר החקלאות יבצע חלוקת עודפי הירקות למטרות סעד. (ד) שר החקלאות ושר הסעד ידווחו לוועדה הכלכלה של הכנסת אחת לששה חדשים בדבר ביצוע סעיף זה.

הגירסה השניה היא: (ג) שר הסעד, בחיאום עם שר החקלאות יורה על חלוקת עודפי הירקות למטרות סעד.

כלומר הוא עומד על המלה יבצע ואנחנו עומדים על המלה יורה כי אי אפשר להפוך את השרים לללי ביצוע אלא הולכים לקראת יורה וזה יהיה בידיעחו. זה לא רק הצעתי אלא גם חברי הכנסת האחרים.

היו"ר י. הרביץ:

השאלה שלי היא האם כל חברי הוועדה מסכימים לכל והויכוח הוא בין שתי הגירסאות?

ג. קצב:

חה"כ שכטרמן רוצה להשתמש במלה יבצע ואילו אנחנו במלה "יורה".

היו"ר י. הורביץ:

אתם בענין עודפי תוצרת חקלאית רוצים שלא ישמידו אלא יפנו לציבור. ובענין זה אתם רוצים הוראה לשר, אם ע"י יורה או יבצע, אבל מוסכם עליכם שהתוצרת חייבת ללכת לציבור - ובכך אני מחננד למסקנות שלכם. אתם צריכים להביא זאח למליאח הוועדה כדי לברר את הדבר הזה.

א. שכטרמן:

אני מוכן לחכות עוד שבוע ימים. אבל מה שאמרה חה"כ קצב זה לא מדוייק. היא שינתה דברים לאחר שסוכמו. אני לא אמרתי שאסור להשמיד עודפים בשום אופן בעולם אלא אמרתי שההפקרות הזאת של מכוונות מלאות כל טוב חייבת להיפסק והמדינה הזאת לא חיה על חשבון הברון.

א. לבני:

מופיעים לפנינו נציגי משרד החקלאות ואומרים אתם מכניסים גורם חדש שהוא משרד הסעד.

א. שכטרמן:

הוא היה - הנוסח המקורי שונה במידה מסויימת ע"י כל הנוכחים. אחר כך הופיעו שינויים: לא יושמדו עודפי ירקוח אלא בהיתר מאת שר החקלאות או המנהל הכללי והיתר כזה לא ינתן אלא אם שוכנע נוחנו כי לא נמצא להם שימוש לכל מטרה מועילה, לרבות מטרת חסד; שר החקלאות רשאי לאצול סמכותו לסגן מנהל כללי או למנהל אזורי של משרד החקלאות. הכוונה היחה שההפקרות תיפסק ושזה יהיה באחריותו של השר.

היו"ר י. הורביץ:

אני רוצה להציג את הדבר בצורה פשוטה: מתי העסק מתחיל? - כאשר יש עודפים. מתי המחירים נמוכים? - כשיש עודפים. מתי הממשלה מזרימה כספים? - כאשר המחירים נמוכים והממשלה מזרימה כספים כדי לשלם לחקלאים. נקח לדוגמה את העגבניות והביצים שיש עודף גדול והמחיר בלאו הכי נמוך. עכשיו אתה בא ואומר אנחנו לא יכולים לזרוק - זה עוול משווע ויש להפנות חלק גדול מהתוצרת לשימוש לתעשייה. נניח שיש מעבר לתעשייה ויש עודפים ניכרים ויש מישהו שנוחן לשדרוח עגבניות בחינם ומכביד עוד יותר על קופח המדינה. עכשיו השר יצטרך להסביר - לפי הנוסח שלך לא יהיה לו הסבר. בשביל לתת כסף לשדרוח יש לממשלה דרכים יותר זולות מאשר לחלק עגבניות בחינם.

א. לבני:

לי היה ברור שהכוונה היא למוסדות סעד ולא לאנשים נזקקים. אם זה מוגדר זה לא פוגע בשוק.

א. שכטרמן:

זכרתי של חברי כנסת לחזור על הויכוח. הויכוח הזה נמשך שלוש וחצי שנים ביחס לפירוח. נצחנו בויכוח הזה והוועדה הצביעה פה אחד וזה עבר בחוק. רצינו להרחיב את הענין הזה גם על ירקוח ביתוד היום הגיע הזמן שתיפסק הפקרות זו. אלמלא היו מגבילים את הירקות היית יכול להגיד שאני חותר תחת היוזמה האישית. לא יתכן שישאר מצב שבגלל שיקולים של מחיר לא יוכלו ילדים לקבל עגבניה ויזרקו זאת. קודם כל הניצול לא חייב להיות רק לחלוקה בין המקרים הסוציאליים. צריך להשחדל שהתעשייה חקלוט. אני לא אוסר לגמרי את ההשמדה אבל זה צריך להיות אקט שהשר צריך להיות אחראי לו. לאחר מכן באה חה"כ קצב ושינתה זאת תחת לחץ של השר אוזון.

י. לבני:

דבר אחד שיהיה ברור שמבחינה חקלאית יש לדאוג לחקלאים. אוחה עגבניה שזורקים במזבלה באים אנשים לוקחים ומוכרים אוחה. - זה פוגע בחקלאים. שנית - הכוונה היחה לחלק למוסדות סעד ולא לאנשים פרטיים.

ע. הדר:

ראשית כל אני מציע שחלמד את הענין טוב. כאשר מחיר העגבניה בחודש ינואר מגיע ל-7 ל"י לא צריך לאכול עגבניות בעונה זו. לא כל סחורה חייכים לאכול בזמן שהיא גודלת לא בצורה טבעית. המדובר הוא אם אתה עונה לחצרוכת האוכלוסיה במוצרים שהם רלוונטיים באוחה חקופה. אני בעד שיחלקו את התוצרת העודפת לצרכי סעד במידה והיא לא מתחרה בשוק הפרטי. אני מציע שבסעיף העיקרי למחוק את המלים: לרבות מטרת חסד ובסעיף (ב) לכחוב: שר החקלאות יקבע נוהלים לענין הטיפול בעודפי ירקוח לרבות אפשרויות הפנייתו למוסדות סעד ודרכי הדיווח לשר החקלאות לגבי הטיפול האמור.

יש דרך יותר פשוטה לפתור את החשש שלך זה
יהיה נחישות של עודפים לאיכר.

א. שכטרמן:

בשום אופן לא נסכים שחקלאים יקבלו לתקופה
ארוכה מדי מחירי מינימום ומביא לזה שמפסיקים
לגדל את המוצר. אין לי שום עניין בזה.

ע. הדר:

כל הויכוח פה הוא מיותר להגיד שהחקלאים
מחעשרים - הם אינם מחעשרים, החשומות עלו

מ. דרובלס:

ב-20% והמחיר לא עלה בהחלט.

צריך פה לחלק את העניין לשניים: (1) ההצעה
צריכה לקבוע מוסדות מוכרים ע"י משרד הסעד. (2) מי רשאי לחתום הוראה להשמדה
השר או המנכ"ל, או רק השר. לפי דעתי, צריך להיות השר.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00